

handblad

Driemaandelijks servicetijdschrift van het Vlaams Fonds
Nr. 26 – juni 2006 – Afgiftekantoor Gent X

www.vlafo.be

België-Belgique
PB./PP.
B/57

Je eigen leven in handen nemen

Je dromen verwezenlijken, meer vat krijgen op je leven, je eigen keuzes maken: het zijn dingen die iedereen wil, maar voor veel mensen met een handicap is het niet gemakkelijk. Met het project Persoonlijke Toekomstplanning wil het Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap (VGPH) dat veranderen, in samenwerking met de vzw Plan. ➔

Straks naar de stembus! > 3

Grensoverschrijdend gedrag > 4

Thee drinken in de woestijn > 7

Arbeidshandicap

→ Het project Persoonlijke Toekomstplanning is gesubsidieerd door het Vlaams Fonds en loopt van 2006 tot 2008. 'In die periode willen we minstens 500 mensen met een handicap ondersteunen om het heft in eigen handen te nemen en zelf te bepalen waar ze met hun leven naartoe willen', zegt Ann De Martelaer, directeur van het VGPH. 'Om die toekomstplannen duidelijk te krijgen, leggen we sterk de nadruk op de vorming van een steungroep rond de persoon met een handicap.'

Steungroep

Hoe ziet zo'n steungroep er concreet uit? 'Meestal bestaat die uit mensen dichtbij de persoon met een handicap: ouders, broers en zussen, vrienden, kennissen, eventueel ook professionelen. Bij personen met een handicap die weinig of geen contacten meer hebben, wordt bij voorkeur gezocht naar mensen die in de buurt wonen. De groep wordt begeleid door een facilitator. Ook dat is een vrijwilliger die een aantal vormingen heeft gevolgd.'

'Doordat personen met een handicap samen met hun steungroep gaan nadenken over hun situatie en hun zorgvragen gaan verwoorden, kunnen ze beter aangeven welke ondersteuningsnood ze nodig hebben en meer kracht ontwikkelen om hun eigen wensen uit te werken en uit te voeren op de manier die ze zelf willen. Het is zeker niet de bedoeling dat de steungroep de zorg voor de persoon met een handicap overneemt. Maar de mensen in de steungroep gaan wel luisteren naar de persoon met handicap, helpen hem om zijn wensen te verwoorden en denken mee over mogelijke oplossingen'.

Deeltijds engagement

Persoonlijke toekomstplanning en de creatie van steungroepen is niet nieuw. 'In België wordt de techniek uitgewerkt door de vzw Plan. Met die vzw werken we dan ook samen: het heeft geen zin om het warm water twee keer uit te vinden. En op zijn beurt is vzw Plan de mosterd gaan halen in het buitenland. Daar bestaat dit al lang: in het Amerikaanse Seattle worden zelfs hele vzw's opgericht rond een persoon met een handicap.'

'In België is persoonlijke toekomstplanning wel nog vrij nieuw, omdat we in het verleden altijd een traditie hebben gehad van minder individualiteit en meer collectieve instellingen. Dat had zijn voordelen, maar we leven nu in 2006 en mensen willen meer vat op hun eigen leven.'

'Ook voor ouders is zo'n netwerk vaak een hele geruststelling. Ze dragen vaak al jaren de zorg over hun kind en vragen zich soms af hoe het verder moet als zij er niet meer zijn, of ze zijn bang dat later de zorg alleen door broers of zussen zal moeten worden gedragen. Het netwerk zorgt samen met hen voor een kwaliteitsvolle invulling van het leven van de persoon met handicap.'

Willen veranderen

Het is duidelijk dat het VGPH de techniek van de persoonlijke toekomstplanning en het persoonlijk netwerk wil aanmoedigen. 'Maar we zijn er ons wel van bewust dat persoonlijke toekomstplannen van veel mensen een heel andere kijk op zichzelf vergen, of op de manier waarop ze met een handicap omgaan. Je moet er echt voor kiezen om je niet meer te laten leven en zelf de veranderingen aan te sturen. En dat is niet altijd even gemakkelijk.'

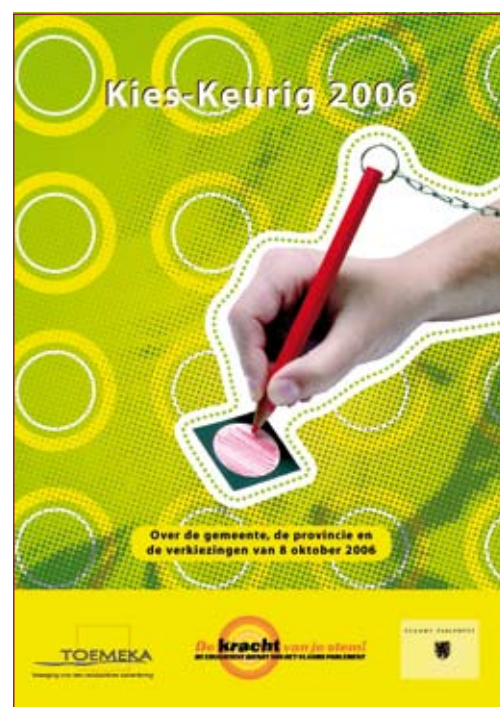
De Vlaamse overheid is al een hele tijd aan een herstructurering bezig onder de naam Beter Bestuurlijk Beleid. Sinds kort is er schot in de zaak gekomen: in april is de naam van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap officieel veranderd in Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Voorlopig blijft de roepnaam 'Vlaams Fonds' bestaan.

Belangrijker is dat ook een aantal taken van het Vlaams Fonds werden overgeheveld. Zo moet u zich als persoon met een handicap voortaan tot de VDAB wenden voor alles wat met tewerkstelling en opleiding te maken heeft. Wel moet u nog altijd bij het Vlaams Fonds langsgaan om erkend te worden als persoon met een handicap die recht heeft op bijstand en ondersteuning bij tewerkstelling. Maar ervoor zorgen dat u gebruik kunt maken van bijvoorbeeld arbeidstrajectbegeleiding (ATB), beschutte werkplaatsen, aanpassingen aan een arbeidspost of

Meer info

vzw Plan
O. Vanderlindenstraat 2B
Gentbrugge
☎ 0497 43 59 23
(elke werkdag van 9 tot 21u.)
✉ info@planvzw.be

**Vlaams Gebruikersoverleg
voor Personen met een Handicap**
☎ 0476 92 76 16
✉ ann.demartelaer@vgph.be

voortaan bij VDAB

tegemoetkomingen voor aangepaste kleidij, is voortaan de taak van de VDAB.

In de praktijk is de verandering niet zo groot: wie al gebruikmaakt van voorzieningen of een tegemoetkoming ontvangt, blijft die gewoon behouden, en de ATB-diensten zitten al een tijdje in dezelfde gebouwen als de VDAB-werkwinkels.

Concreet:

- zorg ervoor dat u bij zowel de VDAB als het Vlaams Fonds bent ingeschreven,
- ga voor alles wat met (aangepast) werk en opleiding te maken heeft bij uw werkwinkel langs. De adressen vindt u op www.werkwinkel.be of via het telefoonnummer 0800 30 700 (gratis; elke werkdag van 8 tot 20 uur).

Meer info

 dienst_pmh@vdab.be
 [www.vdab.be/
personenmeteenhandicap](http://www.vdab.be/personenmeteenhandicap)

Hasselt

Trichterheideweg 9
3500 Hasselt
 011 26 48 72
 011 26 48 75

Leuven

Sint-Maartenstraat 5
3000 Leuven
 016 29 86 81
 016 22 91 97

Gent

Minnemeers 2
9000 Gent
 09 265 01 30
 09 265 01 49

Brussel

Keizerslaan 11
1000 Brussel
 02 506 16 75
 02 506 15 90

Antwerpen

Somersstraat 22
2018 Antwerpen
 03 202 19 43
 03 202 19 90

Brugge

Spanjaardstraat 17
8000 Brugge
 050 44 04 04
 050 34 42 39

Op naar de stembus!

Op 8 oktober zijn er gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Als u dat wist, wensen we u een dikke proficiat, want uit een aantal straatinterviews die de vzw Toemeka heeft georganiseerd, blijkt dat de meeste mensen geen flauw idee hebben wat er op die datum gebeurt.

Vzw Toemeka is een sociaal-culturele beweging die opkomt voor een verstaanbare samenleving, met name voor maatschappelijk kwetsbare groepen, zoals personen met een (verstandelijke) handicap. Om de mensen beter te informeren over de komende verkiezingen, heeft de vzw de actie Kies-Keurig 2006 gelanceerd.

‘Heel veel mensen hebben het steeds moeilijker om te begrijpen waar het in onze politiek en democratie nu eigenlijk

over gaat’, zegt Bruno Craps, directeur van Toemeka. ‘Zo ontstaat een kloof tussen mensen die wel en mensen die niet kunnen volgen.’ Om ervoor te zorgen dat iederéén kan volgen, heeft Toemeka een heel pakket educatieve materialen ontwikkeld, met onder meer een brochure met basisinformatie over de werking van het gemeente- en provinciebestuur, en een politiek zakwoordenboek.

Toppers van het pakket zijn het vormingsprogramma Mijn gemeente/Mijn stad en Kies-Keurig@gemeente.be, een hulpmiddel om een lokaal verkiezingsdebat te organiseren, compleet met checklists voor het materiaal, voorbeelden van welkomst-speeches en een dvd waarop de Vlaamse gouverneurs elk hun eigen provincie voorstellen.

Meer info

De brochure over gemeente- en provinciebestuur kost € 3. Het politieke zakwoordenboek kost € 2. Het pakket Mijn gemeente/mijn stad (voor de organisatie van educatieve activiteiten, met onder meer een handleiding en een informatieve dvd) kost € 75. De dvd en cd-rom Kies-Keurig@gemeente.be (voor de organisatie van een verkiezingsdebat) kost € 350 (pakket + opleiding).

vzw Toemeka

Waversebaan 352/2

3001 Heverlee

 016 40 69 61

 016 40 76 92

 info@toemeka.be

 www.toemeka.be

Lieve Pannemans: 'We gaan ervan uit dat preventie beter is dan reactie'

Personen met een handicap zijn vaak een gemakkelijk slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag. Om dergelijk gedrag in een vroeg stadium op te sporen en mogelijke slachtoffers weerbaarder te maken, heeft het Vlaams Fonds onlangs een methodiek opgesteld die ook op cd-rom is uitgebracht.

Tot hier en niet verder!

Vlaams Fonds cd-rom Over Grenzen

Bij grensoverschrijdend gedrag wordt vaak gedacht aan seksuele handelingen. Maar het begrip is veel ruimer dan dat, zegt Lieve Pannemans (DVC Sint-Jozefinstituut, Antwerpen). 'Het gaat bijvoorbeeld ook om pesten, machtsmisbruik of onterechte vrijheidsbeperkende maatregelen. Of zelfs mensen in een rolstoel die het erg vervelend vinden als ze nooit rechtstreeks worden toegesproken, alsof ze een kind zijn: 'Wat wil hij drinken?' Ook dat kan worden ervaren als grensoverschrijdend. Opvoeders, maar ook mensen met een handicap zelf of buitenstaanders kunnen grensoverschrijdend gedrag vertonen.'

Besprekbaar maken

Lieve Pannemans nam deel aan de projectgroep van het onderzoek van het Vlaams Fonds, geleid door Hilde Slembruck. Het doel van het onderzoek was om een methodiek te ontwikkelen die voorzieningen van het Vlaams Fonds kunnen hanteren om grensoverschrijdend gedrag reactief, maar vooral preventief aan te pakken. De eerste opzet van de methodiek is om

(mogelijk) grensoverschrijdend gedrag besprekbaar te maken en de (mogelijke) slachtoffers weerbaarder te maken. 'We gaan ervan uit dat preventie beter is dan reactie, en dat we ons zeker niet alleen op de strafbare feiten mogen richten. Die zijn uiteraard ontoelaatbaar en er is een meldingsplicht, maar ze zijn maar een heel klein onderdeel van het probleem. We maken duidelijk het onderscheid tussen feiten en vermoedens, of tussen feiten en de interpretatie ervan. Niet om zaken toe te dekken, wel om ze in het juiste perspectief te zien. Elke melding, hoe klein ook, kan een beter beeld geven en moet dus worden genoteerd: als je niet één groot geval maar veel dezelfde kleine meldingen krijgt, heb je evengoed een probleem.'

De door het Vlaams Fonds ontwikkelde methodiek is een hulpmiddel, een voorstel waarmee een voorziening een preventie- en reactiebeleid inzake grensoverschrijdend gedrag kan ontwikkelen, maar hoeft uiteraard niet verplicht te worden gevolgd.

'Elke instelling mag zijn eigen beleid ontwikkelen. Maar het kwaliteitsdecreet legt wel op dat elke instelling een beleid rond grensoverschrijdend gedrag moet hebben. Elke cliënt van een instelling in Vlaanderen moet dus terecht kunnen bij een vertrouwenspersoon, binnen de instelling of bij een neutrale organisatie daarbuiten.'

'Heel interessant'

Op 16 maart 2006 organiseerde het Vlaams Fonds een symposium over de preventie van grensoverschrijdend gedrag. De dag was niet alleen bedoeld voor professionals, maar

Marc:

'Op exact dat uur gaan slapen, allemaal hetzelfde eten: ik heb het daar moeilijk mee.'

Jurgen:

**‘Ook niets
doen kan grens-
overschrijdend
zijn!’**

ook voor personen met een handicap zelf. Deelnemers Mark Simek en Jurgen Vanacker waren in elk geval tevreden over de manier waarop het onderwerp werd behandeld.

Jurgen maakte op het symposium duidelijk hoe vervelend hij het vindt als mensen hem niet aankijken, en als ze hem negeren wanneer hij iets vraagt. ‘Ook niets

doen kan grensoverschrijdend zijn!’ Marc heeft het dan weer moeilijk met collectieve regels: op exact dat uur gaan slapen, allemaal hetzelfde eten.

Eigen symposium

‘Ook hier is dus gebleken dat mensen met een handicap grensoverschrijdend gedrag veel ruimer definiëren dan louter seksueel of zelfs fout gedrag’, zegt begeleider Theo Dirckx. ‘Grensoverschrijdend zijn dingen die je niet graag hebt.’

‘Misschien was het niet meteen de bedoeling van het symposium, maar dergelijke tussenkomsten leggen wel een aantal zaken bloot die leven bij mensen met een handicap. Daarom hebben we besloten om binnen onze instelling een eigen symposium over grensoverschrijdend gedrag te organiseren, om te kijken of dezelfde

klachten terugkomen. En in de mate van het mogelijke gaan we er natuurlijk ook rekening mee houden en er iets aan proberen te doen.’

Meer Info

De cd-rom *Over grenzen* kost € 15. Meer info vindt u op www.vlafo.be of bij de communicatiedienst van het Vlaams Fonds (zie de adressen op p. 7 van dit Handblad).

Clënten van voorzieningen die klachten hebben over misbruik en geweld, volgen meestal het best de procedure rond grensoverschrijdend gedrag van hun voorziening. Lukt dat niet, dan kunnen ze terecht bij de vertrouwenscentra. De adressen van die centra en nog andere vindt u op www.seksueelgeweld.be.

Alles wat je wilde weten, maar niet durfde te vragen

Seksualiteit van mensen met een verstandelijke handicap is een beladen onderwerp. Ouders en voorzieningen gaan er vaak omzichtig mee om en willen niet dat seksualiteit open en bloot wordt besproken. Voor wie het onderwerp wel wil behandelen maar niet goed weet hoe, is er nu het boek seks@relaties.kom!

[Seks@relaties.kom](http://seks@relaties.kom)! is een voorlichtingscursus voor mensen met een verstandelijke beperking. De vzw VMG (Vormingswerk voor en met mentaal gehandicapte personen) geeft die cursus al 20 jaar en heeft er in 2003 een eerste gedrukte versie van gemaakt: een dik werkboek met veel dia's. Nu bijna iedereen een computer ter beschikking heeft, is die oubollige vorm vervangen door een boek, met de plaatjes op een bijbehorende cd-rom.

Die plaatjes zijn overigens bijzonder expliciet – in elk geval veel explicieter dan de doorsnee Vlaming ooit te zien kreeg tijdens de voorlichting op school. De vrij-

ende en masturberende mensen, hetero's en homo's, worden vrijuit getoond, weliswaar in een nogal klinische atmosfeer. Het boek zelf geeft telkens de pedagogische omkadering bij de plaatjes, en manieren om erover te praten.

De auteurs hebben duidelijk niet alleen de bedoeling om risicogedrag te voorkomen en mensen met een verstandelijke beperking *propere manieren* te leren. Ze willen hen ook begeleiden naar een positieve omgang met seksualiteit en relaties. Ook mensen met een verstandelijke beperking hebben het recht om eigen keuzes te maken op het vlak van seksualiteit, vinden

ze. En seks is niet iets dat zomaar natuurlijk komt: het is voor iedereen een groeiproces met vallen en opstaan. Dit boek kan helpen om dat groeiproces vlotter te doen verlopen.

Meer Info

[Seks@relaties.kom](http://seks@relaties.kom)!, van Greet Conix, Hilde Claerhout en Ann Ryckaert.

Uitgeverij Epo, € 32 (boek + cd-rom) + € 4,50 verzendingskosten.

Informatie en bestelling:

vzw VMG, Groot Begijnhof 10,
9040 St.-Amandsberg

☎ 09 228 96 98, ☎ 09 238 25 72

✉ vzwvmg@pi.be, 🌐 www.vzwvmg.be

De vzw geeft ook cursussen rond seks en relaties. Meer info op hetzelfde adres.

Er zitten verschillende initiatieven in de pijplijn om politici en ambtenaren meer rekening te doen houden met de noden en wensen van personen met een handicap, én om de maatschappelijke positie van mensen met een handicap te verbeteren. Een kort overzicht.

De aandacht groeit

Ria. De bevallige naam Ria staat bij de Vlaamse overheid voor het véél drogere 'ReguleringsImpactAnalyse'. Daarmee gaat de Vlaamse overheid systematisch na welke rechtstreekse en onrechtstreekse effecten haar decreten of besluiten zullen hebben, en of er geen (betere) alternatieven zijn. Het is dus een beleidsinstrument om de regels eenvoudiger te maken of minstens niet nog ingewikkelder dan ze al zijn.

Dit najaar wordt Ria tegen het licht gehouden en herbekeken. Bij die gelegenheid worden ook de mogelijkheden onderzocht om Ria uit te breiden met een Inclusie-EffectenAnalyse. Dat is een gelijkaardig systeem om na te gaan welke effecten een regel heeft voor (de inclusie van) personen met een handicap. De InclusieEffectenAnalyse is ontwikkeld door de tau-Groep, een samenwerkingsverband van tien voorzieningen voor personen met een handicap, en het gebruikersplatform Grip (Gelijke Rechten voor Iedere Persoon). De tau-groep ontving hiervoor een bijzondere subsidie van het Vlaams Fonds.

Rudi Kennes van het Vlaams Fonds vindt het systeem alvast bijzonder nuttig. 'Als die methode in Ria wordt opgenomen, zal het beleid veel meer rekening gaan houden met mensen met een handicap. De beleidsmakers worden immers gedwongen om na te denken over de effecten van hun maatregel op die specifieke doelgroep. Dat gebeurt nu nog veel te weinig – niet noodzakelijk uit slechte wil, maar omdat veel politici en ambtenaren nog te weinig in contact komen met de problematiek van personen met een handicap.'

Voor alle duidelijkheid: honderd procent zekerheid dat de InclusieEffectenAnalyse in Ria wordt opgenomen, is er nog niet. En de overheid is ook niet verplicht om rekening te houden met de conclusies van de Ria. 'Maar het signaal is in elk geval positief.'

Inclusiespiegel. Nog een initiatief van Grip is de Inclusiespiegel: een soort barometer van de maatschappelijke positie van personen met een handicap of met langdurige gezondheidsproblemen in Vlaanderen.

Door de deelname van burgers met een beperking aan onder meer werk, scholing of vrijetijdsbesteding te vergelijken met de deelname van de doorsnee burger, geeft de Inclusiespiegel een beeld van de graad van inclusie in Vlaanderen.

De cijfers die in de Inclusiespiegel worden gebruikt, zijn grotendeels afkomstig van de Vlaams Fonds-onderzoekers Jan Verbelen en Erik Samoy. 'Veel van die cijfers werden samengebracht in een voorstel van monitoringinstrument', zegt Jan Verbelen. 'Als overheid kunnen we zo'n instrument gebruiken om na te gaan hoe het met de sociale positie van personen met een beperking staat. We kunnen daar na verloop van tijd ook uit opmaken of de maatschappelijke deelname verbetert of verslechtert. De spiegel kan dus worden gebruikt om mee het beleid te flankeren, maar het is geen instrument om de effecten van concrete beleidsinitiatieven rechtlijnig mee te evalueren. De meerwaarde is duidelijk de bredere maatschappelijke invalshoek.' Er wordt onderzocht hoe zo'n barometer kan worden ingepast in het overheidsbeleid.

Thee drinken in de woestijn

Michèle van Overstraeten (48) onderging veertien jaar geleden een spoedoperatie om een hersentumor te verwijderen. De operatie liep mis en haar hersenen raakten onherstelbaar beschadigd. Alles moest ze opnieuw leren: lezen, praten, een kopje thee vasthouden. Lopen en vioolspelen zou ze nooit meer kunnen.

In de gedichtenbundel *Thee drinken in de woestijn*, haar tweede bundel al, schrijft ze de hele ervaring van zich af: de pijn bij het wakker worden, de hulpeloosheid, de veranderingen, de tocht langs revalidatiecentra. Haar woede en cynisme, het onbegrip van hulpverleners en vrienden. De berusting in het leven als een vrouw in een rolstoel, in de onhandigheid, de beperkingen. De humor, de tederheid, en uiteindelijk ook weer: de grote liefde. Aangrijpende poëzie, met mooie tekeningen van Junior Seisay (10 jaar oud).

Meer Info

Thee drinken in de woestijn is te bestellen bij: vzw SIG, Kerkham 1 bus 2, 9070 Destelbergen
 ☎ 09 238 31 25, 📠 09 238 31 40, 📧 info@sig-net.be
 SIG organiseert ook poëzievoordrachten waarbij de gedichten van Michèle Van Overstraeten centraal staan.
 Meer info op hetzelfde adres.

Carwash

*O, mijn liefste,
 het is gedaan met skiën en musea,
 het is gedaan met vrijen tot we niet meer kunnen,
 het is gedaan met die heerlijke kabeljauwbereidingen.
 Gedaan is het met door mijn huid te voelen
 hoe zacht de jouwe is.*

*Nu is er het ziekenhuis:
 de thermometer om zes uur 's morgens,
 en de krakende liften,
 in de rij staan om te eten,
 in de rij staan om te plassen,
 in de rij staan voor het bad:
 carwash.*

Vraagje voor het Vlaams Fonds?

🌐 www.vlafo.be

PAB

☎ 0800 97 907 (gratis)
 📧 pab@vlafo.be

Provinciale Afdelingen

(voor vragen over uw persoonlijk dossier)

Prov. Afd. Antwerpen

Potvlietlaan 5, 2600 Berchem
 ☎ 03 270 34 40
 📠 03 270 34 41
 📧 antwerpen@vlafo.be

Prov. Afd. Vlaams-Brabant

Brouwersstraat 3, 3000 Leuven
 ☎ 016 31 12 11
 📠 016 31 12 29
 📧 leuven@vlafo.be

Prov. Afd. Limburg

Ilgatlaan 7, 3500 Hasselt
 ☎ 011 27 43 54
 📠 011 28 51 09
 📧 hasselt@vlafo.be

Prov. Afd. Oost-Vlaanderen

Kortrijksesteenweg 788
 9000 Gent
 ☎ 09 269 23 11
 📠 09 269 23 39
 📧 gent@vlafo.be

Prov. Afd. West-Vlaanderen

Magdalenastraat 20
 8200 Brugge
 ☎ 050 40 67 11
 📠 050 39 36 80
 📧 brugge@vlafo.be

Communicatiedienst

(voor algemene vragen)
 Sterrenkundelaan 30
 1210 Brussel
 ☎ 02 225 85 97
 📠 02 225 84 05
 📧 informatie@vlafo.be

Centrale Registratie van Zorgvragen

Stichting Welzijnszorg Antwerpen. Centrale wachtlijstwerking.

Boomgaardstraat 22 bus 100
 2600 Berchem
 ☎ 03 240 61 78
 📠 03 240 61 62
 📧 greet.smeyers@welzijn.provant.be

Provincie Vlaams-Brabant. Welzijn en gezondheid.

Provincieplein 1
 3010 Leuven
 ☎ 016 26 73 06
 📠 016 26 73 01
 📧 petra.vanoppen@vl-brabant.be

Provincie Limburg. Provinciale sectie Personen met een handicap.

Universiteitslaan 1
 3500 Hasselt
 ☎ 011 23 72 04
 📠 011 23 72 10
 📧 handicap@limburg.be

Provincie Oost-Vlaanderen. Centrale wachtlijstwerking.

Gouvernementstraat 1
 9000 Gent
 ☎ 09 267 75 55
 📠 09 267 75 99
 📧 mieke.van.opstal@oost-vlaanderen.be

Provincie West-Vlaanderen. Dienst Welzijn.

Koning Leopold III-laan 41
 8200 Sint-Andries
 ☎ 050 34 85 63
 📠 050 34 98 72
 📧 cwl@west-vlaanderen.be

Kennis- en Ondersteuningscentrum (KOC)

Sterrenkundelaan 30
 1210 Brussel
 ☎ 02 225 86 61
 📠 02 225 84 05
 📧 koc@vlafo.be
 🌐 www.koc.be

Studenten met een handicap: ze zijn nog altijd (veel te) zeldzaam in onze samenleving. Toch hoeft een handicap geen onoverkomelijk probleem te zijn. Dat bewijst Lies Franssens, tweede jaar chemie aan de KU Leuven. Als dove studente heeft ze relatief weinig aanpassingsproblemen, vindt ze zelf.

‘Weinig problemen’

Lies Franssens over doorstuderen met een handicap

‘Het huis waar ik samen met andere studenten op kot zit, is aangepast aan rolstoelgebruikers. Dat ik er ook verblijf, heeft vooral te maken met synergieën: we helpen de rolstoelgebruikers af en toe een handje, en voor mij is het handig dat er mensen zijn die me waarschuwen als er gebeld wordt, of als er bijvoorbeeld brandalarm zou zijn. Maar veel bijstand heb ik voor de rest niet nodig. In de les kan ik zes uur over een tolk beschikken – veel te weinig – en een deel van mijn kopieën worden terugbetaald, want ik kopieer veel van andere leerlingen. En ik krijg bijlessen. Die worden door het Vlaams Fonds betaald.

Toen ik hier begon te studeren, is in het auditorium één keer uitgelegd dat ik doof ben en waar de mensen het best op letten als ze met me willen spreken: traag praten, zorgen dat ik ze aankijk, dergelijke dingen.

Het voelde wel een beetje raar, 400 man die naar je zit te kijken. Maar het was wel handig: iedereen was vanaf het begin op de hoogte en ik hoefde mijn uitleg niet altijd opnieuw te herhalen. Bij sommige medestudenten slijt het wel. Die gaan na een tijdje toch weer sneller praten. Maar anderen blijven dan weer hun best doen. Sommige goede vrienden zijn zelfs een cursus gebarentaal begonnen!

Aanpassingsproblemen had ik niet echt toen ik aan de universiteit begon. Of in elk geval veel minder dan toen ik van de dovenschool overstapte naar het gewone secundair onderwijs. Van een heel klein schooltje waar je perfect met elkaar kunt communiceren, kwam ik terecht in een echte mastodontschool. Een klas van twintig man was daar klein – in de dovenschool zaten we met vijf per klas. Toen heb ik echt

aanpassingsproblemen gehad, ook al omdat ik midden in mijn puberteit zat. Dan voel je je sowieso al onzekerder.

Ik probeer wel nog contact te houden met de dovencultuur. Ik heb dat echt nodig: het gezellige, de wetenschap dat je elkaar moeiteloos begrijpt. Maar anderzijds heb ik ook de contacten nodig buiten de dovencultuur. Het blijft balanceren.

Weet je waar ik heel erg blij mee ben? Dat de Vlaamse gebarentaal als een aparte taal is erkend. Niet noodzakelijk omdat we nu misschien meer tolkuren kunnen eisen of ondertiteling op tv. Maar wel omdat het een zekere erkenning inhoudt. Mensen denken vaak nog automatisch dat je dom bent omdat je een handicap hebt. Door dat dergelijke zaken in het nieuws komen, wordt dat beeld bijgesteld.’

Ondersteuning hoger onderwijs

In het lager en secundair onderwijs is het Vlaams Fonds niet bevoegd voor de pedagogische ondersteuning van personen met een handicap. In het gewoon onderwijs is het departement Onderwijs en Vorming bevoegd, in het bijzonder onderwijs is het de school zelf. Het gaat hier bijvoorbeeld om extra tolkuren tijdens de les, de betaling van kopieën of hulpmiddelen.

In het (al dan niet universitair) hoger onderwijs biedt het Vlaams Fonds onder be-

paalde voorwaarden wel pedagogische hulp. Meer informatie hierover kunt u krijgen bij de provinciale afdelingen van het Vlaams Fonds of bij de studentenvoorzieningen van uw universiteit of hogeschool. Op beleidsmatig vlak speelt het Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger Onderwijs (VEHHO) een belangrijke rol. Contactgegevens:

Leuvenseplein 4,
1000 Brussel
 www.vehho.be

Het Vlaams Fonds is een Intern Verzelfstandigd Agentschap (IVA) binnen de Vlaamse overheid

Handblad is een driemaandelijks serviceblad van het Vlaams Fonds.
Verantwoordelijke uitgever:
Jef Foubert, Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel.
Redactie en realisatie:
Jansen & Janssen, www.jaja.be.
Volgend nummer: 15 september 2006.

Een abonnement is gratis.
Contacteer de Communicatiedienst:
Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel,
t 02 225 85 97, f 02 225 84 05,
 informatie@vlafo.be.